

RÓŻNE DZIEDZINY NAUKI

(CZYTELNICTWO – METODY CZYTANIA, KOMUNIKACJA SPOŁECZNA, FIZYKA, MATEMATYKA, DEMOGRAFIA, KLIMATOLOGIA, PSZCZELARSTWO)

Opracowano na podstawie informacji zamieszczonych przez wydawnictwa na okładkach książek

1. Historia czytania / Alberto Manguel ; przełożyła Hanna Jankowska. - Wydanie pierwsze. - Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 2023. - 466, [1] strona : ilustracje ; 20 cm. (Seria Domy ze Słów). Sygnatura: 84536

Autor opowiada o niewyczerpanych praktykach czytelniczych. O czytaniu na głos i po cichu, czytaniu z obrazków, czytaniu słuchem. Czytaniu w różnych warunkach, o skomplikowanej, angażującej wszystkie zmysły relacji między czytającym a tekstem. O tym, jak złożonym doświadczeniem kulturowym jest czytanie, począwszy od Arystotelesa do czasów współczesnych, od tabliczek klinowych do ekranów komputerów.

2. Nexus : krótka historia informacji : od epoki kamienia do sztucznej inteligencji / Yuval Noah Harari ; przełożył Justyn Hunia. - Wydanie pierwsze. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2024. - 613, [3] strony ; 25 cm. Sygnatura: 84341

Nexus to nowe spojrzenie na historię ludzkości z perspektywy , jak przez wieki posługiwaliśmy się informacją. To również przestroga przed tym co czeka nas w erze sztucznej inteligencji. W tej książce autor skupił się na wpływie sieci informacyjnych na cywilizacje i wytworzone przez ludzi ustroje polityczne. W pierwszej części „Sieci ludzkie” autor przedstawia rodzaje sieci przekazujących informacje. Są to sieci ludzkie czyli człowiek – człowiek, sieci mieszane człowiek –dokument i sieci nieorganiczne dokument – dokument (sztuczna inteligencja). Harari rozpatruje religie monoteistyczne jako przykład sieci dokument – człowiek. W chrześcijaństwie dokumentem jest Stary i Nowy Testament, a w judaizmie midrasze i talmud. Oprócz religii odnosi się do ustrojów politycznych, demokracji i totalitaryzmu. Oba systemy są przykładami sieci informacyjnych. Totalitaryzm jest siecią scentralizowaną z dyktatorem, pozbawioną mechanizmów autokorekty. Demokracja to sieć zdecentralizowana z mechanizmami korygowania samej siebie. W drugiej części „Sieć nieorganiczna” autor pisze o sieci międzykomputerowej. Algorytmy pozwalają na bezustanna wymianę informacji między komputerami, co pozwala na szersze monitorowanie ludzi niż miało to miejsce w systemach totalitarnych. W trzeciej części „Polityka komputerowa,” Harari skupia się na polityce i wskazuje jak technologie komputerowe mogą zmienić działanie systemów demokratycznych i totalitarnych, manipulować i sterować ludźmi.

3. Krótka historia czasu : od Wielkiego Wybuchu do czarnych dziur / Stephen Hawking ; przekład Piotr Amsterdamski. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, [2022]. - 295 stron : fotografia, ilustracje, wykresy ; 21 cm. Sygnatura: 84412, 84326

Książka popularnonaukowa o fizyce, początkach wszechświata, jak fizycy próbują okiełznać świat w teoriach i równaniach. Przedstawione idee prezentują najnowsze odkrycia w badaniach wszechświata. Autor wykracza poza teorię względności, mechanikę kwantową, sięga do „tańca geometrii”, który doprowadził do powstania wszechświata, krainy zjawiskowych zdarzeń fizyki cząstek elementarnych, w której materia zderza się z antymaterią. Pozycja pokazuje niezwykle głód człowieka do odkrywania świata i dążenia do poznania praw rządzących naszą rzeczywistością. Hawking starał się przedstawić poruszane zagadnienia w sposób zrozumiały dla szerszego kręgu odbiorców, jednak książka należy do tych trudniejszych w zrozumieniu treści.

4. Lilavati : rozrywki matematyczne / Szczepan Jeleński. - Wydanie I w tej edycji. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, copyright 2024. - 271 stron : ilustracje ; 23 cm. Sygnatura: 84329

Lilavati była córką indyjskiego matematyka z XII wieku – Bhaskary Acarji. Jest to też tytuł jego dzieła matematycznego, dedykowanego córce, która została matematyczką i filozofką. Inżynier Jeleński w swojej książce pod tym samym tytułem „Lilavati” zawarł zbiór anegdot, gier, ciekawostek i zadań matematycznych. Niektóre sięgają czasów starożytnych. To książka do ćwiczenia swojej spostrzegawczości, intelektu, wprawiania się w obliczeniach. Książka podzielona jest na siedem części zawierające anegdoty, pozwalające na ćwiczenia różnych umiejętności matematycznych. Poznamy różne właściwości liczb, pojęcie liczby magicznej, złudzenia optyczne. Dowiemy się jak umysł potrafi nas zwodzić, wejdziemy do świata gier tj szachy, domino, gry karciane, łamigłówki matematyczne. Publikacja w lekki sposób wprowadza do świata matematyki i uświadamia czytelnikom, że jest ona wszędzie.

5. Spacerzy matematyczne : zachwyć się liczbami i figurami! / Michał Szurek. - Wydanie I. - Warszawa : Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro, 2023. - 287 stron : ilustracje ; 24 cm. Sygnatura 84460

Jest to przewodnik po matematyce, ukazujący ją z innej niż na lekcjach strony. Michał Szurek – erudyta i pasjonat – podczas 12 spacerów snuje opowieści wokół wybranych zagadnień matematycznych, wplata ciekawostki i anegdoty, nawiązuje do innych dziedzin nauki. Wszystkie treści oscylują wokół szkolnego programu nauczania, czasem oddalając się od niego, by za chwilę znowu się przybliżyć. A cel jest jeden: zainteresować czytelnika matematyką, pomóc ją zrozumieć i się z nią zaprzyjaźnić.

6. Fascynująca matematyka / Georg Glaeser, Konrad Polthier ; [tłumaczenie: Skybridge Sp. z o.o.]. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, copyright 2025. - XXI, [1], 342 strony : fotografie, ilustracje, wykresy ; 25 cm. Sygnatura 84403

Książka przeznaczona jest dla fanów matematyki, którzy nie chcą tylko zapoznać się z suchym tekstem i formułami. Ma inspirować i zachęcać wszystkich do zajęcia się tym, czy innym tematem niekoniecznie zarezerwowanym tylko dla wtajemniczonych. Autorzy pokazują obrazy z wielu gałęzi matematyki, które wzrokowo oprowadzają czytelnika po różnorodnych tematach. Wiele zdjęć w tej książce pełni rolę podobną do logo: symbolizuje konkretny temat, zadanie lub proces w charakterystyczny sposób. Różnorodność zagadnień obejmuje zarówno matematykę szkolną jak i aktualne badania naukowe. W większości przypadków zastosowano zasadę podwójnej rozkładówki: temat jest przedstawiony po lewej stronie książki, a następnie rozwijany za pomocą dalszego tekstu i ilustracji po prawej stronie.

7. Demografia jest przyszłością : czy Polska ma szansę odwrócić negatywne trendy / Mateusz Łakomy. - Wydanie pierwsze. - Warszawa : Wydawnictwo Prześwity, 2024. - 479 stron : ilustracje ; 24 cm. Sygnatura: 84491

Jest to opowieść o demografii, wyróżniająca się bogactwem demograficznych danych i refleksji. Poparta przeglądem literatury krajowej i międzynarodowej w obszarze rodziny i dzietności. Obraz wpływu rozmaitych czynników na podejmowane przez ludzi decyzje dotyczące form życia rodzinnego, dzietności, relacji społecznych. Pozwala lepiej zrozumieć złożone problemy i mechanizmy związane ze zjawiskami i procesami demograficznymi. Dlaczego dzietność w Polsce jest tak niska? Co można zrobić, by wzrosła? Autor wskazuje jakie najważniejsze czynniki oddziałują na dzietność i dlaczego jest ona obecnie najniższa w Polsce. Identyfikuje 10 głównych barier, których pokonanie umożliwiłoby poprawę sytuacji demograficznej naszego kraju.

8. Pszczoły : krótki lot w głąb niezwykłych umysłów / Lars Chittka ; tłumaczenie Szymon Drobnik. - Wydanie I, dodruk. - Kraków : Copernicus Center Press, 2024. - 366, [1] strona : fotografie, ilustracje ; 22 cm. Sygnatura: 84451

Lars Chittka - zoolog, etolog opowiada w bardzo prosty sposób, podając zarazem mnóstwo ciekawostek, o życiu i zachowaniach pszczoł, o ich inteligencji, myślach, uczuciach. Pszczoły potrafią rozpoznawać kwiaty, ludzkie twarze, okazywać emocje, liczyć, rozwiązywać problemy i uczyć się obserwując innych. Mają

Oprac. Zofia Świętecka-Radzioch – nauczyciel bibliotekarz PBP RODN „WOM” w Częstochowie

2

Licencja Uznanie autorstwa
Użycie niekomercyjne

rozwinętą pamięć przestrzenną i potrafią wrócić do swojego ula z bardzo odległych łąk i pól. . Autor twierdzi, że owady te są świadome, czują i myślą, boją się, cierpią a nawet mają wątpliwości. Mózg pszczoły ma około miliona komórek nerwowych. A każda z tych komórek posiada misternie rozgałęzioną strukturę przypominającą dorosły dąb. Każda komórka nerwowa może tworzyć połączenia z 10 000 innych komórek, czyli w mózgu pszczoły może istnieć ponad miliard takich połączeń i każde z nich może zmieniać się pod wpływem indywidualnego doświadczenia. Te zminiaturyzowane mózgi są biologicznymi maszynami eksplorującymi dostępne im opcje. Są spontanicznie aktywne nawet przy braku jakiegokolwiek stymulacji np. w nocy. Godna polecenia publikacja.

9. Zmiany klimatu / Joseph Romm ; [z angielskiego tłumaczyła Agnieszka Adamczyk-Karwowska]. - Wydanie I. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2024. - XXIV, [2], 308, [1] strona : ilustracje, mapy, wykresy ; 21 cm. (Wszystko, co Warto Wiedzieć). Sygnatura: 84485

Joseph Romm jest uniwersyteckim doktorem fizyki i znanym blogerem zajmującym się zmianami klimatycznymi. W swojej publikacji porusza następujące kwestie : czym jest efekt cieplarniany i jak wpływa na ogrzanie Ziemi, jaka jest różnica między pogodą a klimatem, czy w ostatnich latach globalne ocieplenie spowolniło lub zatrzymało się, jak można zmniejszyć emisje dwutlenku węgla, czy energia jądrowa odegra jakąś rolę w zminimalizowaniu zmian klimatycznych, jak zmiany klimatyczne mogą wpłynąć na zdrowie ludzi.

10. Jak działa świat? : atlas pierwiastków / [tekst Robert Szewczyk]. - Wydanie pierwsze. - Warszawa : Ringier Axel Springer Polska, 2021. - 144 strony : ilustracje, fotografie ; 17 cm. , sygn. 84389

Pierwiastki chemiczne to podstawowy budulec całego wszechświata. Składa się z nich wszystko, co nas otacza. W atlasie omówionych jest 118 pierwiastków chemicznych, zarówno znanych jak i tych otrzymywanych sztucznie, których odkrycie udało się potwierdzić dopiero w ostatnich latach. Publikacja zawiera opisy właściwości fizycznych, chemicznych, masę atomową, gęstość, temperaturę wrzenia i topnienia, zastosowanie, historie odkrycia i ciekawostki o każdym z opisywanych pierwiastków. Ma wygodny kieszonkowy format, a przy tym jest bogato ilustrowana.

